

A színek elárulják, milyen az állami gondozottak lelke

PALÁGYI EDIT

Minden gyerekben ott lakozik a művész – vélte Picasso, s egyet ért ezzel U. Szegedi Árpád festőművész is, aki növendékeivé fogadta a lőrinci gyermekotthonban élő tizenéveseket. Senki se higgye azonban, hogy rajzórát tart nekik. Nem a perspektívákra és a természetűségekre ügyelve születnek a képek, hanem percnyi meditáció után, a zene hangulatát követve.

– Ha kéttucatnyi lélek összeadódik, abból különleges és értékes alkotások szülehetnek. Az én dolgom csak az, hogy összefogjam a harmóniát – mondja a festőművész. Hogyan készültek a gyermekotthon falát díszítő, színes foltokkal tarkított, hatalmas képek? A kamaszok szivacsdarabokat mártogattak a festékbe, majd a színeket az óriási vászonra nyomkodták. A zenefestés valódi terápiának bizonyult, megnyugtató és felszabadító hatással bírt a család nélkül nevelkedő fiatalokra. A közös munkában az volt a legfontosabb, hogy a színek nyelvén fejezzék ki érzéseiket, s engedjék szárnyalni fantáziájukat. A művész csak karmesterként irányította a mű születését.

U. Szegedi Árpád öt éve kísérletezik azzal, hogy felszabadult alkotásra bírja a feszültségekkel és gátlásokkal küzdő tizenéveseket. Nemcsak az állami gondozottakat, de azokat a „rózsadombi csemetéket” is, akiket jómódú család vesz körül, mégsem kapnak elég figyelmet és szeretetet. Szokatlan, játékos módon születtek ezek a kollektív festmények. Egy nyári táborban például a festő leterített a földre egy hatalmas lepedőt, majd megkérte a gyerekeket, mezítláb gyalogoljanak bele a fekete festékbe, utána pedig szaladgáljanak a fehér vásznon. A táborozók úgy belemelegedtek a játékba, hogy abba sem akarták hagyni.

– A festés és a zene mindig megnyugtatót – meséli Tűró Mária, aki csecsemőkorától intézetben él, édesanyja ugyanis már születése után lemondott róla. A pedáns, szorgalmas húsz-

A közös alkotások mostanság egyre világosabbak, derűsebbek

BOHANEK MIKLÓS FELVÉTELE

éves lánynak nem sok emléke van arról, hogy milyen egy igazi család. Öt évig ugyan nevelőszülők vették magukhoz, később azonban mindig visszakerült az otthonba. Tíz testvére van, de csak egyet ismer közülük. Az édesanyjával egyetlenegyszer találkozott, de egy futó beszélgetés után újra megszakadt a kapcsolat. Az apjáról csak annyit tud, hogy alkoholista, de arról fogalma sincs, hogy az anyjával él-e.

– Biztosan együtt vannak, nálunk, cigányoknál az a törvény – neveti el magát Mária. A lány kömlői származású, de sohasem járt

ott. Pedig úgy tudja, a fél falu szegről-végről a rokona lehet...

– Csillapodtak a gyerekek érzelmi, indulati kitörései, erősödött az önértékelésük – ismeri el a zenés festés terápiás hatását Zsirkiné Nagy Ilona, az intézet igazgatónője is. Lőrinciben próbálják családiasan nevelni az állami gondoskodásra szorulókat, megtanítják őket mosni, kenyert szelni, vacsorát készíteni. A szülőket mégsem pótolhatják, ezért sok-sok csalódás, keserűség gyűlik össze a kamaszlelkekben. Kezdetben azért rendezték ezeket a

képzőművészeti foglalkozásokat, hogy a fiatalok ne térférgessel vagy kocsmai biliárdozással üssék el szabad óráikat. Magát az igazgatónőt is meglepte, hogy az otthonban élő huszonvalahány tizenéves milyen lelkesen vetette bele magát a közös munkába. Így nyilvánvalóvá vált: érdemes folytatni az összejöveteleket.

Nagyobb kérdés volt, hogy honnan teremtsék elő az ehhez szükséges több százezer forintot. Az alapanyagok, a kellekek, a speciális festékek ugyanis igen sokba kerülnek. Szerencsére elnyerték az Észak-magyarországi Regionális

Ifjúsági Szolgáltató Iroda pályázatát, százezer forinttal járult hozzá a költségekhez. Most a Heves megyei önkormányzattól remélnék kétszáz-ezer forintos támogatást, hogy folytathassák a foglalkozásokat. A már megfestett nyolc vásznot nemrégiben kiállításon mutatták be Selypen. Abban reménykedtek, hogy jó szándékú szponzorok megvásárolják a képeket, s a bevételből telik majd festékre, keretre. Sajnos egyik alkotás sem kelt el, de a lőrinciek nem adják fel: azt tervezik, újabb tárlaton mutatkoznak be, mégpedig a megyeszékhelyen, Egerben, hogy még többen láthassák a műveket.

Lopás, rablás, család – sorolja a tizenhat éves Sándor, hogy miért került intézetbe. A fiú Sarudon nevelkedett, később felköltöztek Pestre, s az akkor tizenkét-tizenhárom éves gyerek a VIII. kerületi alvilági élet kellős közepébe csöppent. Éjjel-nappal az utcákat járták csapatostul, kocsikat törtek fel, elloptak mindent, ami mozdítható.

– Számtalanszor lebuktunk, állandóan hoztak-vittek a rendőrök – idézi a múltat Sándor. Mégsem büntethették meg, mert nem volt még tizenéves, így költöztették Lőrincibe. A suhanc mára megkomolyodott, azt állítja, vége a csibészkedésnek. – Amikor nekiláttunk a festésnek, elgondolkodtunk, s kiöntöttük a lekvilágunkat – keresi a szavakat a fiatalember.

Meséli aztán, hogy akinek jókedve kerekedett vagy szerelmes volt, az vidámabb színeket használt, aki meg szomorú volt, az komorabbakat. S valóban, azok a képek, amelyek az első összejöveteleken születtek, még sötét tónusúak, nyomasztóbbak, a későbbi alkotások azonban már világosabbak, derűsebbek. Nem is a szavak, hanem maguk a színek mesélnek legjobban arról, hogyan könnyebbült meg a kamaszok lelke a közös alkotás óráiban.